

Ulaagaalee (Sharxiwwan) Tawbaa

Description

Sharxiwwan (Ulaagaalee) Tawbah

Kutaalee darban keessatti waañ™ee tawbah fi istighfaara fi faaydaalee isaanii ilaalaa turreera. Namni hiikaa fi faaydaa isaanii erga beeke, jireenya ofii jijjiruu fi sirreessuf tawbah fi istighfaaran tarkaanfi ni jalqaba. ÆœHanga yoomi dukkanaa fi dhiphinna keessa jiraadhaa? Hanga yoomi bañ™aa badii baadha!ñ• jechuun dukkana fi dhiphinna keessa bahuuf, bañ™aa badii ofirraa buuse boqonnaa fi tasgabbii argachuuf ni tattaafata. Namni erga haala kanaan tarkaanfi jalqabe, firii yaade argachuuf uulaagaleen guuttamuu qaban ni jiru. Ulaagaalee kanniin yoo hin guutin abdii kutuun karatti hafuu dandañ™a. Jalqaba, ulaagaalee ykn sharxiwwan jechuun wanti tokko sirrii tañ™uu fi buñ™aa buusuf wantoota ykn haala-dureewwan guuttamuu qabaniidha. Tawbaan qulqulluun Rabbiin biratti fudhatamu qabdu fi buñ™aa namaaf buustu sharxiwwan armaan gadii qabdi:

1-Ikhlaasa qabaachu

Jechi **Iklaasa** (Ø¥Ø@Ù,,Ø§Øµ) jedhu, jecha Æœ**Akhlasa**(Ø£ÙŽØ@Ù'Ù,,ÙŽØµÙŽ)ñ• jedhu irraa kan fudhatameedha. Akhlasa jechuun qulqulleesse jechuudha. ÆœAkhlasa sheyñ™anñ• yommuu jedhu Æœwanta tokko makaa irraa qulqullesse, dhinbiibeñ• jechuu isaati. Akhlasa lillahi diinahu-Amanti isaa Rabbiif qulqulleesse yommuu jedhu, ÆœShirkii, na argaa fi na dhagahaa dhiiseñ•[\[1\]](#) jechuu isaati. Kanaafu, Ikhlaasa jechuun Rabbitti dhiyaachuf qofa hojii gaggaarii hojjachuu fi niyyaa ofii na argaa, na dhagaha, dinqisiifannaa fi kkf irraa qulqulleessudha.

Rabbiin biratti hojiin tokko fudhatama argachuuf ikhlaasan kan hojjatamee tañ™uu qaba. Kana jechuun gara Rabbii Oltañ™aatti dhiyaachu fi mindaa Isaa kajeelun kan hojjatamee tañ™uu qaba. Akkasumas, makaa akka na argaa, na dhagahaa, fi kkf irraa kan qulqullaañ™e tañ™uu qaba. Tawbaan hojii gaggaarii gara Rabbii Oltañ™aa ittiin dhiyaataniidha. Kanaafu, namni tokko yommuu tawbatu na argaaf, na dhagahaaf, ykn qabeenyaa argachuf osoo hin tañ™in Rabbiif qofa jedhe tawbatu qaba. Yoo inni akkana godhe tawbaan isaa buñ™aa guddaa isaaf buufti. Sababni isaas, Rabbiif jedhee yoo tawbate, ifaa fi dhoksaatti Inni na arga jedhee waan yaaduf, gara badii hin deebiñ™u. Garuu namootaaf jedhee yoo tawbate, namoonni dhoksaatti isa arguu waan hin dandeenyef gara badiitti salphatti deebiñ™a. Kuni immoo akka nama nafa dhiqate ofumaan dhoqqetti of gatuuti.

2- Badii irraa buqqaâ€™™uun fi wanta bade fooyyessu

Akkuma kutaa darbe keessatti jenne tawbah jechuun badii irraa buqqaâ€™™uun gara Rabbii (subhaanahu wa taâ€™™aala) deebiâ€™™uudha. Kanaafu, badii irraa buqqaâ€™™uun ulaagaa tawbaati. Rabbiin ni jedha:

وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ
فَاسْتَغْفَرُوا الذُّنُوبَ مِنْ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا
عَلَى مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٣٥﴾

â€œIsaan warra yeroo waan fokkataa hojjatan yookiin lubbuu ofii miidhan, Rabbiin yaadatani badii isaanitiif araarama kadhataniidha. Rabbi malee eenyutu badii araaramaa? Isaan osoo beekanu waan hojjatanirra (badii ofitirra) kan hin turreedha.â€• Suuratu Aali-Imraan(3):135

Muttaqoonni (warroonni Rabbiin sodaatan) dogongoraan baditti kufuu dandaâ€™™u. Erga badii xiqqaas taâ€™™i guddatti kufanii booda dafanii Rabbiin yaadachuun gara tawbah fi istighfaara figu. Kana jechuun adabbii Inni warroota badii hojjataniif qopheessee fi waan gaarii warroota Isa sodaataniif waadaa galee yaadachuun dafanii badii irraa buqqaâ€™™uun araarama kadhatan. Kanaafi itti aanse ni jedhe:

â€œIsaan osoo beekanu waan hojjatanirra (badii ofitirra) kan hin turreedha.â€• Namoonni akkanaa mindaan isaanii:

أُولَئِكَ جَزَاءُهم مَّغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهم وَجَنَّتْ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَنِعَمَ أَجْرُ الْعَمِلِينَ ﴿١٣٦﴾

â€œIsaan sun mindaan isaanii araarama Gooftaa isaanii biraa taâ€™™ee fi Jannata laggeen ishee jala yaatudha. Isaan ishee keessatti hafoodha. Mindaan hojjatootaa [Jannata taâ€™™uun] waa tole.â€• Suuratu Aali-Imraan 3:136

Kanaafu, badii erga hojjate booda namni dafee badii sanirraa buqqaâ€™™uun tawbate, araarama kadhate fi hojii gaarii hojjate, mindaan isaa guddaadha.

Badii irraa buqqaâ€™™uun fi wanta darbe fooyyessu karaa sadiin ilaalun ni dandaâ€™™ama:

1ffaaâ€ Badiin inni hojjataa ture nafsee ofii kan miidhu yoo taâ€™™e, dafee badii san irraa buqqaâ€™™u.

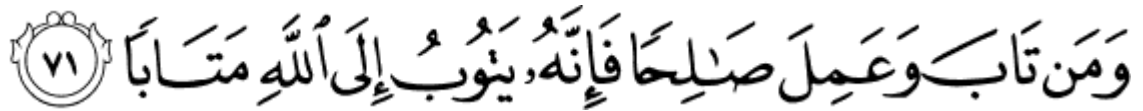
Fakkeenyaaf, badii akka zinaa (sagaagalummaa), ribaa, alkooli, qumaari fi kkf irraa buqqaâ€™™u.

2ffaaâ€ Wanta isarratti dirqama taâ€™™e kan dhiisu yoo taâ€™™e, wanta san hojjachuu. Fakkeenyaaf, salaata kan dhiisu yoo taâ€™™e, salaata sirnaan salaatu.

3ffaaâ€ Badiin inni hojjataa ture haqa namootaatin kan wal qabatu yoo taâ€™™e, haqa isaanii deebisuufi.

Fakkeenyaaf, wanta tokko nama jalaa yoo hate, wanta hate nama sanii deebisu qaba. Yoo nama san dhabe firoota isaati deebisuu. Yoo firootas dhabe sadaqaa kennudha. Kanaafu, namni haala kanaan badii irraa yoo buqqaâ€™ee fi hojii gaggaarii hojjachuun wanta bade yoo fooyyesse, Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aala badii darbeef isa hin adabu.

Rabbiin (subhaanahu wa taâ€™aala) akkana jedha:

â€œNamni tawbatee fi hojii gaarii hojjate, inni dhugumatti tawbaa gaariin gara Rabbii deebiâ€™ee jira.â€• Suura al-Furqaan (25):71

3- Gaabbii

Namni badii hojjate gaabbiin itti dhagahamu qaba. Ergamaan Rabbii (SAW) akkana jedhan:

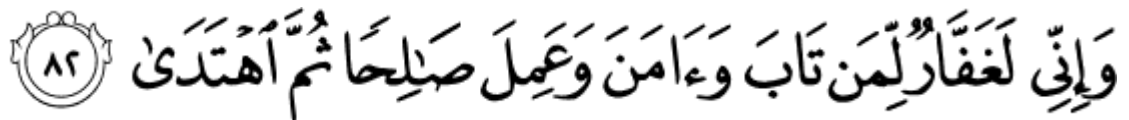
Ø§Ù„Ù†Ø¬Øª ØªØ¬ØªØª

â€œGaabbiin tawbaadha.â€• [Sunan Ibn Maajah 4252](#)

â€œGaabbii fi of waqqasuun hundee tawbati.â€• Namtichi wanta hojjataa tureef yoo hin gaabbinii fi of hin ajiifatin, carraan inni hojii badaa sanitti deebiâ€™u baayâ€™ee guddaadha. Sababni isaas, gaabbi fi dhiphinni badii hojjataa turan san akka jibbanii fi irraa fagaatan nama taasisa. â€œMaal qaba osoo hojjachuu baadhe; kuni hojii badaa akkamiti! Maal taâ€™ee hojii kana raawwadhe, ammaan booda hojii akkanaatti nan deebiâ€™a? Gonkumaa itti hin deebiâ€™uâ€•â€• jedhee yommuu of waqqasu, badii san akka hin dharraane fi itti hin deebine isa taasisa.

4- Gara badiitti akka hin deebine ijjannoo qabaachu

Kana jechuun badii irraa erga deebiâ€™e gara fuunduraatti goonkumaa itti hin deebiâ€™u jechuun ofitti haasawa. Kaayyoon kanaa, wanta isa jala darbe dhaqqabuu, wanta dhufu fooyyessu fi hanga duâ€™aatti wanta itti ajajamee hojjachuu fi wanta irraa dhoowwame dhiisu itti fufuudha. Jecha biraatiin hanga duâ€™aatti karaa qajeelaa qabachuudha. Rabbiin (subhaanahu wa taâ€™aala) akkana jedha:

â€œDhugumatti nama tawbatee, amanee, hojii gaggaarii hojjatee, sana booda [hanga duâ€™uu] karaa qajeela qabateef Ani akkaan Araaramadha.â€• Suuraa Xaahaa 20:82

Kana jechuun dhugumatti nama kufrii, shirkii fi badii adda addaa irraa deebiâ€™e, qalbiin amane, qaamaan hojii gaggaarii hojjate, ergasii hanga duâ€™uu Islaama qabateef, dhugumatti Ani akkaan araaramaadha[2]. Akkaan araaramaa jechuun baayâ€™isee kan araaramuudha.

Namni hojii badaa duraan hojjate â€œGonkumaa itti hin deebiâ€™uâ€•â€• jedhee yoo ijjannoo qabaate fi tasa dogongoree hojii badaa san yoo hojjate, tawbaan isaa jalqabaa jalaa hin badu. Bakka kanaa hojii badaa haarawa hojjateef tawbah haarawa tawbachuun isarra jira[3].

Namni dogongoraan badii haarawa akkuma hojjatuun yoo dhugaan tawbatee fi araarama kadhate, Rabbiin subhaanahu wa taâ€™TMaalaa akka araaramuuf waadaa galee jira. Hadiisa al-Qudsi keessatti Rasuulli (SAW) akkana jechuun Rabbiin irraa gabaasan:

Gabrichi badii hojjatee â€œYaa Rabbii badii kiyya naaf araaramiâ€• jedhe. Rabbiin Tabaaraka wa taâ€™TMaalaa ni jedhe, â€œGabrichi kiyya badii hojjate, Gooftaa badii san araaramu fi badii saniif nama qabu (adabuu) akka isaaf jiru ni beeke. Ammas itti deebiâ€™TMuun badii hojjatee, â€œYaa Rabbii badii kiyya naaf araaramiâ€• jedhe. Rabbiinis tabaaraka wa taâ€™TMaalaa ni jedhe, â€œGabrichi kiyya badii hojjatee, Gooftaa badii araaramu fi badii saniif nama qabu akka isaaf jiru ni beeke.â€• Ammas itti deebiâ€™TMuun badii hojjatee, â€œYaa Rabbii badii kiyya naaf araaramiâ€• jedhe. Rabbiinis tabaaraka wa taâ€™TMaalaa ni jedhe, â€œGabrichi kiyya badii hojjatee, Gooftaa badii araaramu fi badii saniif nama qabu akka isaaf jiru beeke. Wanta feete hojjadhu, siif araaraame jira*.â€• [Sahiih Muslim 2758 https://sunnah.com/qudsi40/33](https://sunnah.com/qudsi40/33)

â€œ*Wanta feete hojjadhu, siif araaraame jira.â€• Jechuun dogongoraan badii hojjatee yoo tawbattee fi araarama na kadhate, siif araarama jechuudha. â€œWanta feete hojjadhuâ€• jechuun â€œbadii hojjadhuâ€• jechuu miti. Rabbiin subhaanahu wa taâ€™TMaalaa badii irraa ni dhoowwa.

5-Duuti ykn Mallattoon Guyyaa Qiyaamaa dhufuun dura taâ€™TMuu

Tawbaan duuti goroorro gahuun dura taâ€™TMuu qaba. Yeroo duuti isatti dhuftee nafseen goroorro geessu, amma tawbadhe yoo jedhe, tawbaan isaa faayda hin qabu. Sababni isaas, filannoon osoo hin taâ€™TMiin dirqamaan tawbate. Rabbiin (subhaanahu wa taâ€™TMaalaa) akkana jedha:

﴿وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّىٰ إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي تُبْتُ الْعَنَ وَلَا الَّذِينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ كُفَّارٌ أُولَٰئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا﴾ (١٨)

â€œTawbaan warra hanga tokkoon isaaniitti duuti dhufu badii hojjatanii â€~Ani amma tawbadhe.â€™ Jedhanii fi isaannan kaafirota taâ€™TManii duâ€™TManiifis [tan qeebalamtu] hin taane. Warra san Nuti adaba laalleessa isaaniif qopheessine jirra.â€• Suura An-Nisaa(4):18

Kana jechuun tawbaan gosoota namoota lamaan kanarraa hin qabeelamtu. 1ffaa-Hanga duuti itti dhufuu nama badii hojjachuu itti fufee fi yeroo machiin duâ€™TMaa isa qabdu, â€~Ani amma tawbadhe.â€• nama jedhuudha. 2ffaa-Nama kaafira taâ€™TMee duâ€™TMeedha.

Akkasumas tawbaan aduun dhiyaan bahuun dura taâ€™TMuu qaba. Aduun dhiyaan bahuun mallattoolee Guyyaa Qiyaamaa gurguddoo keessaa tokko waan taateef, yeroo sanitti tawbaan fudhatama hin argatu.

Guduunfaa

â€œNamni dukkanaa fi dhiphinnaa keessaa bahuun jireenya gammachuu barbaadu tawbah fi istighfaara isa barbaachisa. Sababni isaas, jireenya keessatti dukkanni, dhiphinnii fi rakkoon kan namatti buâ€™TMuuf sababa badii hojjataniitif. Rakkoo fi dhiphinna sababa badiitin nama tuqe kaasuu kan dandaâ€™TMu Rabbiin qofa.

â€œKanaafu, Rabbiin dukkanaa fi dhiphinna namarraa akka kaasuu, karaan hundarra gaariin gara Isaatti

deebiâ€™uun araarama kadhachuu fi toltuu hojjachuudha.

•Buâ€™aa barbaadame tawbah irraa argachuuf namni ulaagaalee armaan gadi guutuu qaba:

1-Ikhlaasa-Rabbiif qofa jedhe tawbachuu

2-Badii irraa buqqaâ€™uu fi wanta bade fooyyessuu

3-Gaabbuu

4-Gara badiitti akka hin deebine ijannoo qabaachu

5-Duuti ykn Mallattoon Guyyaa Qiyaamaa dhufuun dura tawbachuu

• Badii irraa buqqaâ€™uu fi wanta darbee fooyyessun wantoota sadii of keessaa qaba:

1ffaaâ€“Badiin inni hojjataa ture nafsee ofii kan miidhu yoo taâ€™e, dafee badii san irraa buqqaâ€™uu fi dhiisu.

2ffaaâ€“Wanta isarratti dirqama taâ€™e kan dhiisu yoo taâ€™e, wanta san hojjachuu.

3ffaa-Badiin inni hojjataa ture haqa namootaatin kan wal qabatu yoo taâ€™e, haqa isaanii deebisuufi.

•Arrabaan tawbadhe ykn astaghfirullah jedhanii badii hojjachuu itti fufuun hiika fi sharxii tawbaa kan faallessudha. Tawbaan nama kanaa tawbaa sobaa buâ€™aa wayitu hin buusne taati. Badii irraa buqqaâ€™uun dhugaan yoo hin tawbatin, wanta hojjateef ni adabama.

Kitaabban wabii

[1] <https://www.almaany.com>

[2] Tafsiir ibn Kasiir 5/301-302

[3] [Commentary on the Forty Hadith of An-Nawawi](#) jildii 2 fuula 781

[At-Tawbatu Ilallah](#)-fuula 23

Date Created

August 6, 2016

Author

admin